

PŘIJATÉ TEXTY

P9_TA(2021)0502

Zamezení korupci, neoprávněným výdajům a zneužívání finančních prostředků EU a členských států v případě fondů pro mimořádné události a ve výdajových oblastech týkajících se řešení krizí

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2021 o hodnocení preventivních opatření k zamezení korupci, neoprávněným výdajům a zneužívání finančních prostředků EU a členských států v případě fondů pro mimořádné události a ve výdajových oblastech týkajících se řešení krizí (2020/2222(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 310, 317 a 325 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí¹,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. února 2017 o úloze oznamovatelů („whistleblowerů“) při ochraně finančních zájmů EU³,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (směrnice o ochraně finančních zájmů)⁴,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU⁵;
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne

¹ Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 1.

² Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 65.

³ Úř. věst. C 252, 18.7.2018, s. 56.

⁴ Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29.

⁵ Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 43.

18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012¹,
- s ohledem na zprávu úřadu OLAF za rok 2019² a výroční zprávu o činnosti dozorčího výboru úřadu OLAF za rok 2019,
 - s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 01/2019 nazvanou „Boj proti podvodům ve výdajích prostředků EU: je nutné přijmout opatření“,
 - s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 06/2019 nazvanou „Boj proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost: řídicí orgány musí posílit odhalování podvodů, reakci na ně a koordinaci“,
 - s ohledem na přezkum Evropského účetního dvora č. 06/2020 nazvaný „Rizika, výzvy a příležitosti spojené s reakcí EU na krizi COVID-19 v oblasti hospodářské politiky“,
 - s ohledem na Skupinu států proti korupci (GRECO) a její 21. souhrnnou zprávu o činnosti (2020),
 - s ohledem na studii nazvanou „Public Integrity for an Effective COVID-19 Response and Recovery“ (Integrita veřejné správy v zájmu účinné reakce na krizi COVID-19 a následného oživení), kterou zveřejnila OECD v dubnu 2020,
 - s ohledem na studii nazvanou „Corruption in the times of Pandemia“ (Korupce v době pandemie), která byla zveřejněna v květnu 2020³,
 - s ohledem na zprávu Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 3. září 2020 nazvanou „31. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2019“ (COM(2020)0363) a související pracovní dokumenty útvarů Komise⁴,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2221 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o dodatečné zdroje a prováděcí opatření na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a jejími sociálními dopady a při přípravě zeleného, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU)⁵,
 - s ohledem na nástroj pro mimořádnou podporu,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února

¹ Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1.

² OLAF, „Dvacátá zpráva Evropského úřadu pro boj proti podvodům za období 1. ledna až 31. prosince 2019“, 2020.

³ Gallego, J., Prem, M. a Vargas, J.F., „Corruption in the times of Pandemia“, květen 2020.

⁴ SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 a SWD(2020)0160.

⁵ Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 30.

2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost¹,

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí Program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017²,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/785 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí Program Unie pro boj proti podvodům a zrušuje nařízení (EU) č. 250/2014³,
- s ohledem na čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a na Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality,
- s ohledem na stanovisko Evropského účetního dvora č. 4/2020 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady 2020/0101(COD), kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o mimořádné dodatečné zdroje a prováděcí opatření v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a přípravě ekologického, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU), a pozměněný návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady 2018/0196(COD) o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza⁴,
- s ohledem na tiskovou zprávu Europolu ze dne 5. června 2020 nazvanou „Europol launches the European Financial and Economic Crime Centre“ (Europol zřizuje Evropské centrum pro finanční a hospodářskou trestnou činnost)⁵,
- ohledem na tiskovou zprávu Europolu ze dne 12. dubna 2021 s názvem „Serious and organised crime in the EU: A corrupting influence“ (Závažná a organizovaná trestná činnost v EU: korupční vliv)⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. dubna 2021 o vraždě Daphne Caruanové Galiziové a právním státě na Maltě⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. července 2021 o ochraně finančních zájmů EU – boj proti podvodům – výroční zpráva za rok 2019⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. června 2021 o stanoviscích Parlamentu k

¹ Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17.

² Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 30.

³ Úř. věst. L 172, 17.5.2021, s. 110.

⁴ Úř. věst. C 272, 17.8.2020, s. 1.

⁵ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-launches-european-financial-and-economic-crime-centre>

⁶ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/serious-and-organised-crime-in-eu-corrupting-influence>

⁷ Přijaté texty, P9_TA(2021)0148.

⁸ Přijaté texty, P9_TA(2021)0337.

- průběžnému posuzování národních plánů pro oživení a odolnost Komisí a Radou¹,
- s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0320/2021),
- A. vzhledem k tomu, že finanční a hospodářské trestné činy jsou nezákonné činy spáchané jednotlivcem nebo skupinou jednotlivců za účelem hospodářského nebo profesního zisku a zahrnují mimo jiné korupci, podvody, nátlak, tajné dohody, obcházení pravidel, praní peněz a financování terorismu;
- B. vzhledem k tomu, že krize v oblasti veřejného zdraví způsobená pandemií COVID-19 spolu s následnou mimořádnou hospodářskou situací a sociálním chaosem donutila EU a veřejné orgány v členských státech, aby poskytly dodatečné finanční prostředky nebo se podílely na jejich správě a významně a urychleně zvýšily výdaje;
- C. vzhledem k tomu, že nástroj pro oživení a odolnost s prostředky o objemu přesahujícím 670 miliard EUR a iniciativa REACT-EU s prostředky o objemu přesahujícím 50 miliard EUR jsou účinnými nástroji, které mají členským státům pomoci se vypořádat s následky této pandemie; vzhledem k tomu, že již na jaře 2020 byla v rámci politiky soudržnosti poskytnuta mimořádná pomoc ve výši 11,2 miliardy EUR na podporu podnikání, 7,6 miliardy EUR v prostředcích přerozdělených v rámci EU na opatření v oblasti zdraví a 4,1 miliardy EUR na přímou podporu pracovníkům;
- D. vzhledem k tomu, že 2. dubna 2020 Komise jako součást reakce EU na pandemii COVID-19 navrhla aktivovat nástroj pro mimořádnou podporu;
- E. vzhledem k tomu, že rozhodnutí o této aktivaci přijala Rada sama bez zapojení Parlamentu v souladu s ustanoveními o aktivaci stanovenými v čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) 2016/369 (nařízení o poskytování mimořádné podpory v rámci Unie)²;
- F. vzhledem k tomu, že NextGenerationEU je dočasným nástrojem pro oživení s prostředky ve výši okolo 800 miliard EUR v běžných cenách, který byl vytvořen s cílem podpořit oživení EU po pandemii COVID-19 a pomoci vybudovat ekologičtější, digitálnější a odolnější Evropu;
- G. vzhledem k tomu, že kvůli naléhavé povaze krize byly zadávací řízení a prostředky kontroly na mnoha místech uzpůsobeny v zájmu větší flexibility, aby se urychlilo provádění;
- H. vzhledem k tomu, že plány reakce neberou dostatečně v úvahu správu věcí veřejných a problém nezákonné trestné činnosti, jako je korupce a podvody, a opatření, která mají zabránit nesrovnalostem nepodvodného charakteru;
- I. vzhledem k tomu, že krize vytváří příležitosti pro četná porušování morální zásadovosti a mohla by posílit podvody a korupci, jakož i nesrovnalosti nepodvodného charakteru, zejména při zadávání veřejných zakázek, v balíčcích ekonomických pobídek a ve

¹ Přijaté texty, P9_TA(2021)0288.

² Úř. věst. L 70, 16.3.2016, s. 1.

veřejných organizacích;

- J. vzhledem k tomu, že podle Evropského účetního dvora není věnován dostatek pozornosti předcházení podvodům a Komisi chybí komplexní informace o rozsahu, povaze a příčinách podvodů; vzhledem k tomu, že oficiální statistiky odhalených podvodů jsou neúplné a Komise dosud neprovedla žádné posouzení neodhalených podvodů¹;
- K. vzhledem k tomu, že korupce představuje závažnou hrozbu v soukromé i veřejné sféře a má nepřiměřený dopad na nejzranitelnější skupiny, neboť způsobuje ztrátu zdrojů, která ohrožuje dlouhodobý růst, sociální ochranu a rovný přístup k veřejným službám (včetně zdravotnictví, vzdělávání a spravedlnosti), což vše narušuje důvěru veřejnosti, zvyšuje sociální nerovnosti a podkopává základní hodnoty Unie; vzhledem k tomu, že je nezbytné lépe pochopit příčiny korupce, aby bylo možné účinně bojovat proti tomuto jevu a jeho škodlivým důsledkům;
- L. vzhledem k tomu, že v EU roste počet aktivních organizovaných zločineckých skupin, které mají často přeshraniční dosah; vzhledem k tomu, že tento jev se stává stále složitějším, neboť v důsledku globalizace a nových technologií vznikají nové zločinecké trhy a způsoby fungování, což umožňuje působit odkudkoli na světě a kdykoli;
- M. vzhledem k tomu, že technologie přinášejí nové kapacity pro odhalování a monitorování trestné činnosti, snižují zátěž pro vyšetřovatele a umožňují vytvoření inteligentnějších donucovacích opatření;
- N. vzhledem k tomu, že integrita finančního systému Unie je závislá na transparentnosti společností a jiných právnických osob, svěřenských fondů a podobných právních uspořádání;
- O. vzhledem k tomu, že Komise přijala řadu opatření k řešení rizik spojených s korupcí a zneužíváním finančních prostředků v Unii, mimo jiné zlepšením svých legislativních návrhů v oblasti boje proti praní peněz, ochrany oznamovatelů, zadávání veřejných zakázek a evropského mechanismu právního státu;
- P. vzhledem k tomu, že podle nejnovější zprávy organizace Transparency International a spolupracujícího centra Světové zdravotnické organizace² Evropská komise nerespektuje v plné míře své vlastní závazky týkající se transparentnosti a mezinárodní zásady „správné praxe“ v oblasti transparentnosti veřejných zakázek, když používá příliš mnoho úprav, aby zakryla prvky textu ve smlouvách o předběžné dohodě o nákupu; vzhledem k tomu, že Komise je však ze zákona povinna dodržovat ustanovení finančního nařízení a že je zapotřebí lepší a zdokonalené struktury, aby mohla Komise rychleji reagovat na budoucí krize;
- Q. vzhledem k tomu, že omezení korupce vyžaduje odpovědnost vlád za reformy, veřejnou podporu, politický závazek, mezinárodní spolupráci a společné úsilí s občanskou společností a soukromým sektorem;

¹ [Boj proti podvodům ve výdajích prostředků EU: je nutné přijmout opatření \(europa.eu\)](http://europa.eu)

² <http://ti-health.org/wp-content/uploads/2021/05/For-Whose-Benefit-Transparency-International.pdf>

- R. vzhledem k tomu, že v situaci velkých očekávání, značného tlaku a nebývalého objemu výdajů nesou odpovědnost za řešení této výzvy veřejní činitelé, kteří potřebují náležitou podporu, aby se vypořádali se zvýšenými profesními normami a novými obtížemi při plnění svého poslání; vzhledem k tomu, že veřejní činitelé si dále nemusí nutně okamžitě uvědomit situace představující střet zájmů;
- S. vzhledem k tomu, že existují důkazy o tom, že profesionalizace v oblasti zadávání veřejných zakázek a dostatečné platy pracovníků v této oblasti mají pozitivní vliv na odrazování veřejných činitelů od korupce¹;
- T. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva se vydala směrem posilování úlohy Evropského parlamentu s cílem zajistit větší soudržnost, parlamentní kontrolu a demokratickou odpovědnost;
- U. vzhledem k tomu, že boj proti korupci má zásadní význam pro ochranu finančních zájmů EU a pro zachování důvěry občanů v orgány EU;
1. uznává, že nedávné krize potvrdily, že je třeba být schopen mobilizovat investice a předsunout finanční podporu, tak aby byla k dispozici již od prvních let oživení; je si vědom toho, že v dobách krize musí být zdroje zpřístupněny ve velmi krátkých termínech a v rychle se měnící situaci; podotýká, že značné množství dodatečných zdrojů, které mají být vynaloženy v krátkém čase, zvyšuje tlak na kontrolní systémy; zdůrazňuje však, že rychlé využívání finančních prostředků a urychlené přijímání legislativních aktů musí být doplněno přiměřenými administrativními opatřeními; poukazuje na to, že tlak na poskytnutí podpory a naléhavá potřeba využít zdroje v co nejkratším čase by mohly vést k většímu riziku korupce, podvodů a dalších nesrovnalostí a že taková situace vyžaduje účinná preventivní opatření a postupy řízení kontroly; opakuje, že všechny postupy zadávání zakázek se musí řídit nejvyššími normami otevřenosti, transparentnosti a odpovědnosti;
 2. vyzývá Komisi a členské státy, aby do svých protikorupčních strategií začlenily cílená opatření zaměřená na vynakládání veřejných prostředků v době krize; v této souvislosti zdůrazňuje, že pravidla týkající se ochrany finančních zájmů Unie se použijí rovněž v případě mimořádné podpory a nástrojů mimořádné podpory, jako jsou: investiční iniciativa pro reakci na koronavirus (CRII), CRII+, REACT-EU a Nástroj pro oživení a odolnost;
 3. poukazuje na významnou úlohu, kterou při předvídání a účinné reakci na rizika korupce v krizových situacích a při posilování politiky v oblasti boje proti korupci a morální zásadovosti, a tedy i zlepšování celkové správy, mají preventivní opatření a orgány, které je prosazují; je v tomto směru přesvědčen, že v důsledku krize COVID-19 se budeme na správu věcí veřejných zaměřovat v daleko větší míře, neboť bude třeba vyvíjet větší úsilí při řešení ničivých dopadů pandemie a nákladů, které způsobila lidem a hospodářstvím;
 4. je přesvědčen, že základním předpokladem dodržování zásady řádného finančního řízení prostředků na mimořádné události v rámci rozpočtu EU je právní stát; připomíná,

¹ https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/default/files/docs/body/identifying_reducing_corruption_in_public_procurement_en.pdf

že právní stát platí za všech okolností, a to i v době krize, a že mimořádná opatření musí zajistit dodržování zásad právního státu a zásad proporcionality a nezbytnosti a být časově omezena a jejich dopady musí být pravidelně zkoumány;

5. zdůrazňuje, že mimořádné situace, zejména krize v oblasti zdraví a bezpečnosti, mají rovněž dopad na fungování veřejných orgánů a vytvářejí příležitosti k narušení integrity, což může vést ke zneužití finančních prostředků a korupci v době, kdy jsou veřejné zdroje již pod tlakem; vybízí Komisi, aby se zabývala odolností orgánů EU v takových situacích s cílem chránit fondy pro mimořádné události;
6. připomíná, že je třeba zvýšit celkovou transparentnost hospodářského a finančního prostředí Unie, neboť prevence finančních a hospodářských trestných činů může být účinná jen tehdy, pokud se pachatelům zabrání, aby své činy kryli prostřednictvím netransparentních struktur;
7. zdůrazňuje v tomto ohledu, že EU – její instituce i členské státy – si nemůže dovolit ztrácet své cenné zdroje v nejlepších dobách, natož během pandemie a po ní;
8. oceňuje veškeré úsilí Komise o posílení reforem v oblasti transparentnosti, kontroly a boje proti korupci v členských státech prostřednictvím rozšířeného souboru nástrojů na podporu právního státu; vyjadřuje však své znepokojení nad tím, že tyto reformy narazily v některých členských státech na určitý odpor, což lze ve většině případů vysvětlit legislativními nebo institucionálními nedostatky nebo, v některých velmi specifických případech, tím, že se dotýkají osobních zájmů zákonodárců a vládních činitelů pověřených jejich prosazováním; trvá na tom, že je třeba zabránit jakémukoli skutečnému nebo potenciálnímu střetu zájmů zákonodárců a vládních činitelů a že členské státy musí zavést solidní protikorupční rámce;
9. připomíná, že je třeba vyvinout větší úsilí v rámci kontrol ex ante, pokud jde o sledovatelnost finančních prostředků, zejména v případech, kdy byly tyto kontroly a hodnocení provedeny v rámci výjimečných opatření; připomíná, že vlády a jiné veřejné orgány potřebují účinné a transparentní podávání zpráv, nezávislé audity ex post a postupy týkající se odpovědnosti, ale i otevřené kanály komunikace s občanskou společností a soukromým sektorem, aby zajistily, že finanční prostředky a opatření pomáhají lidem, kteří to nejvíce potřebují; poukazuje na to, že je důležité poskytovat veřejnosti během krize aktuální, transparentní a spolehlivé informace;
10. vítá zásadní úlohu, kterou v pranýřování korupce plní organizace občanské společnosti; vyjadřuje proto politování nad tím, že během pandemie COVID-19 přijalo několik členských států opatření, která bránila přístupu veřejnosti k dokumentům, a že pracovníci v oblasti sdělovacích prostředků, kteří se dožadovali přístupu k veřejným dokumentům, čelili nejen obtížím a neodůvodněným zamítnutím, ale i nátlaku a hrozbám; domnívá se, že je důležité, aby občané byli o boji proti korupci průběžně informováni a zapojovali se do něho a aby byli rovněž plně chráněni před negativními osobními nebo profesními důsledky, zejména v případě whistleblowingu; v této souvislosti opakuje, že je třeba urychleně provést směrnici (EU) 2019/1937 o ochraně oznamovatelů;
11. zdůrazňuje, že klíčem k úspěšné reakci v mimořádných situacích je účast občanů na veřejném rozhodování; naléhavě vyzývá členské státy, aby vypracovaly komplexní plány řešení krizí s cílem připravit se na podobné situace v budoucnosti a aby do nich

zahrnuly záruky, na jejichž základě bude moci občanská společnost plnit úlohu strážce veřejného zájmu; připomíná, že přístup veřejnosti k dokumentům ve strojově čitelném formátu je klíčovým prvkem pro zajištění transparentnosti a kontroly veřejných výdajů; vyzývá Komisi, aby poskytla vhodné platformy pro zapojení, a připomíná stávající možnosti oznamování údajných podvodů Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) a Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF);

12. konstatuje, že během hospodářské, bezpečnostní nebo zdravotní krize mají vlády tendenci umožňovat při zadávání zakázek v zájmu rychlé reakce na tuto krizi flexibilnější přístup; zdůrazňuje skutečnost, že směrnice EU o zadávání veřejných zakázek již umožňuje mnohem rychlejší postupy, které přinášejí menší administrativní zátěž, a že vlády členských států by tyto postupy měly řídit na základě platných právních požadavků; zdůrazňuje, že jakákoli opatření směřující k uvolnění postupů a zjednodušení, která mohou být v krizových situacích nezbytná, aby se zabránilo nákladným chybám a nesrovnalostem nepodvodného charakteru v důsledku složitosti pravidel, by měla být doplněna zvláštními pokyny a pečlivě kontrolována prostřednictvím mechanismů ex post;
13. vítá koordinované a rozhodné opatření na úrovni EU vedoucí k přijetí rozsáhlého balíčku iniciativ NextGenerationEU, který je zaměřen na důsledky pandemie COVID-19 narušující zdraví občanů a chod podniků v celé EU; zdůrazňuje však, že bezprecedentní navýšení finančních prostředků EU je náchylné ke zvýšenému riziku korupce a podvodů a přináší další výzvy, pokud jde o monitorování a odpovědnost; vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily a prováděly účinné protikorupční politiky;
14. s ohledem na zajištění transparentnosti, odpovědnosti a účinnosti výdajů EU připomíná význam systémů monitorování a auditu v rámci fondů se sdíleným řízením; opakuje, že Parlament hraje zásadní úlohu při kontrole stimulačního balíčku a Komise jej musí pravidelně informovat o jeho provádění;
15. konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost¹, který je klíčovou součástí nástroje NextGenerationEU, umožňuje členským státům poskytovat granty (až do výše 312 miliard EUR) a půjčky (až do výše 360 miliard EUR)² na veřejné investice a reformy, které mají řešit strukturální slabiny a zvýšit odolnost hospodářství členských států a současně se zaměřuje na udržitelnou transformaci, digitální transformaci, hospodářskou, sociální a územní soudržnost, institucionální odolnost a pilíř sociálních práv;
16. vítá přenesení pravomocí na Komisi, pokud jde o vypracování srovnávacího přehledu prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci, který bude podrobně sledovat provádění plánů členských států na podporu oživení a odolnosti;
17. připomíná, že srovnávací přehled bude sloužit jako základ pro dialog o oživení a odolnosti a že by jej měla Komise dvakrát ročně aktualizovat; vyzývá v tomto ohledu Komisi, aby zajistila důkladné sledování pokroku dosaženého při plnění plánovaných milníků a cílů, aby byl zcela v souladu s nařízením o Nástroji pro oživení a odolnost, a to na základě stanovených společných ukazatelů a metodiky podávání zpráv; dále připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost je vázán podmínkami, které zaručují transparentní využívání finančních prostředků a měly by předcházet korupci nebo

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

² Obě částky jsou v cenách roku 2018.

podvodům, dvojímu financování nebo střetu zájmů, a je přesvědčen, že by se kontroly měly vztahovat i na náklady skutečně vynaložené konečnými příjemci; vítá skutečnost, že díky Evropskému parlamentu mají nyní členské státy povinnost poskytovat informace o konečných příjemcích;

18. vybízí orgány EU a členských států, aby při vypracovávání a provádění mimořádných opatření a opatření na podporu oživení přijímaly podněty místních a regionálních orgánů;
19. konstatuje, že Parlament ve svém usnesení o stanoviscích Parlamentu k průběžnému posuzování národních plánů pro oživení a odolnost Komisi a Radou trval na naprosté transparentnosti a odpovědnosti ze strany Komise, členských států a všech prováděcích partnerů v procesu provádění;
20. vyzývá Komisi, aby důkladně sledovala možná rizika pro finanční zájmy EU a neprováděla žádné platby, pokud nebudou splněny milníky spojené s opatřeními k prevenci, odhalování a nápravě korupce a podvodů; dále vyzývá Komisi, aby neprodleně informovala rozpočtové orgány o všech situacích, kdy nejsou finanční prostředky vyplaceny z důvodu obvinění ze zneužití, korupce, podvodu nebo porušení zásad právního státu a kdy členské státy nemají zavedeny dostatečné systémy boje proti podvodům;
21. domnívá se, že je třeba usilovat o řádné finanční řízení a že absorpce, i když zůstává důležitým cílem, by neměla být upřednostňována před výkonností, nákladovou efektivností a evropskou přidanou hodnotou programů a v případě nesrovnalostí by mělo být zajištěno zpětné získání prostředků prostřednictvím finančních oprav;
22. vyzývá členské státy, aby začlenily posouzení rizik korupce do celého návrhu programu a fázi jeho plnění, a to v oblastech ekonomických stimulů a dotací; konstatuje, že rizikové situace je třeba řešit komplexně, pokud možno za využití přístupu státní správy jako celku;
23. zastává názor, že pro prevenci a snižování korupce jsou rozhodující větší transparentnost spolu s technologiemi a datovou vědou; vyzývá Komisi a členské státy, aby v tomto ohledu plně využily dostupné nástroje, jako je systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů, nástroj Arachne a systém pro řízení nesrovnalostí, s cílem účinně a účelně identifikovat problematické hospodářské subjekty a soukromé osoby (nebo fyzické osoby), které jsou s nimi spojeny v přímém i nepřímém řízení;
24. zdůrazňuje další přínosy, které může sdílení informací přinést pro boj proti korupci; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že k tomu dojde prostřednictvím digitálního, interoperabilního a standardizovaného systému pro shromažďování údajů, a vybízí členské státy, aby si vyměňovaly informace mezi sebou navzájem a s příslušnými institucemi EU (zejména Evropským účetním dvorem (EÚD), OLAF, EPPO a Europolem) a aby úžeji spolupracovaly, zejména v krizových situacích, s cílem zlepšit shromažďování údajů, posílit účinnost kontrol a zajistit zpětné získávání zneužitých finančních prostředků;
25. zdůrazňuje, že je nezbytné vědět, kdo má z fondů EU prospěch, aby se zabránilo korupci, nesprávným výdajům a zneužívání finančních prostředků; vyjadřuje politování

nad tím, že v současné době nejsou údaje pro identifikaci hospodářských subjektů a jejich skutečných vlastníků snadno dostupné, případně nejsou dostupné vůbec¹; je přesvědčen, že důležitým krokem k nápravě této situace by bylo vytvoření jednotné interoperabilní databáze zobrazující přímé a konečné příjemce dotací EU;

26. zdůrazňuje, že příjemci musí být identifikovatelní ve všech členských státech a bez ohledu na fondy, včetně fondů s přímým i sdíleným řízením; zdůrazňuje, že by se databáze měla omezit na nezbytné informace a že informace mohou být zveřejněny v souladu se stávající judikaturou Soudního dvora Evropské unie; naléhavě vyzývá členské státy, aby spolupracovaly s Komisí na vytvoření takové jednotné centralizované databáze pro sledování peněžních toků EU;
27. trvá na tom, že v kontextu nadcházejícího cíleného přezkumu finančního nařízení je třeba posílit systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů a jeho oblast působnosti; vyzývá Komisi, aby rozšířila oblast působnosti systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů na fondy se sdíleným řízením s náležitým ohledem na zásadu proporcionality a vhodnosti;
28. vyjadřuje politování nad skutečností, že úřad OLAF a EÚD nemají úplný přístup k nástroji pro hodnocení rizik Arachne a musí o něj požádat v každém jednotlivém případě, což komplikuje proces výměny informací, a brání tak odhalování nových rizikových vzorců a reagování na ně; považuje za nezbytné nalézt řešení, jak poskytnout úřadu OLAF a EÚD přístup k nástroji pro hodnocení rizik Arachne; je toho názoru, že začlenění Arachne do vnitrostátních systémů řízení a kontroly by mělo být povinné pro všechny řídicí orgány;
29. vyzývá Komisi, aby posoudila reakci na pandemii COVID-19 na několika frontách, zejména pokud jde o preventivní protikorupční opatření, analýzu empirických důkazů, žádostí o platbu a absorpce, a prozkoumala, zda měla korupce dopad na výsledek a zda byla dodržena nebo oslabena integrita, a aby o hlavních zjištěních podala zprávu Parlamentu, aby mohl (jako orgán odpovědný za udělení absolutoria) do svého postupu udělování absolutoria za rok 2020 vložit kapitolu o fondech pro mimořádné události a výdajích souvisejících s krizí;
30. lituje skutečnosti, že Komise značně využívá nástroje úprav k zakrytí částí smluv o předběžné dohodě o nákupu; bez ohledu na citlivost informací trvá na tom, že tyto podrobnosti jsou důležité při zlepšování odpovědnosti a globální reakce na virus; vyzývá Komisi, aby v reakci na budoucí krizi lépe řešila transparentnost a odpovědnost, a tím přispěla ke zvýšení důvěry veřejnosti, posílení veřejné debaty a prosazování hodnot EU; konstatuje, že Komise uplatňuje čl. 38 odst. 3 písm. d) finančního nařízení, přičemž odkazuje na případ, kdy zveřejnění údajů představuje riziko poškození obchodních zájmů příjemců, a požaduje přiměřenost účinné kontroly a plnou odpovědnost za používání zdrojů s veřejným zájmem;
31. domnívá se, že pokud by příslušné údaje o zadávání veřejných zakázek měly být veřejně zpřístupňovány za účelem analýzy a byly by volně a snadno dostupné v otevřeném a standardizovaném formátu spolu s údaji o odsouzení a o obchodních

¹ Studie – „50 největších příjemců prostředků z fondů SZP a Fondu soudržnosti v každém členském státě EU“, Evropský parlament, Generální ředitelství pro vnitřní politiky, tematická sekce pro rozpočtové záležitosti, květen 2021.

rejstřících, mohlo by to významně podpořit prevenci a odhalování možných případů korupce; zastává tedy názor, že příslušné informace týkající se veškerých veřejných zakázek (využívajících veřejné finanční prostředky) by měly být veřejně přístupné, měly by se zveřejňovat na specializované webové stránce a s minimálním počtem úprav, a to v plném souladu s ochranou údajů a s jinými zákonnými požadavky;

32. konstatuje, že podle nařízení (EU) 2016/369 ze dne 15. března 2016 o poskytování mimořádné podpory v rámci Unie má rozhodnutí o aktivaci nástroje pro mimořádnou podporu přijmout Rada na základě návrhu Komise; kritizuje však skutečnost, že navzdory silné vazbě nástroje pro mimořádnou podporu na rozpočet EU byl tento nástroj aktivován, aniž by byly plně respektovány a dodrženy výsady Parlamentu coby rozpočtového orgánu a konečného dohlázeatele nad rozpočtem EU;
33. lituje skutečnosti, že navzdory několika pokusům získat jasnější přehled nemají Rozpočtový výbor a Výbor pro rozpočtovou kontrolu přístup k příslušným údajům o finančních prostředcích EU vynaložených v rámci nástroje pro mimořádnou podporu k financování smluv o předběžné dohodě o nákupu, přičemž na šest těchto smluv bylo vynaloženo zhruba 2,5 miliardy EUR;
34. uznává, že dohoda o společném zadávacím řízení¹ umožňuje členským státům, EHP a dalším zemím společně vyjednat lepší podmínky pro dodávky zdravotnického vybavení; vyzývá Komisi, aby s cílem zavést osvědčené postupy pro budoucí krize posoudila účinnost a účelnost dohody o společném zadávacím řízení a vytváření zásob zdravotnického materiálu v rámci rescEU; navíc naléhavě žádá Komisi, aby zavedla spolehlivý a transparentní rámec EU pro zadávání veřejných zakázek, do nichž jsou plně nebo částečně zapojeny finanční prostředky z rozpočtu EU, který by umožnil komplexní kontrolu ze strany Parlamentu, zejména pokud jde o výdajové oblasti související s velkými hospodářskými, bezpečnostními nebo zdravotními krizemi;
35. naléhavě vyzývá Komisi, aby navrhla přezkum finančního nařízení, který zahrne důkladný právní základ pro povinné používání otevřených a standardizovaných údajů o veřejných zakázkách a zajistí, aby byly IT systémy pro rozpočtovou kontrolu povinné, veřejné a interoperabilní s vnitrostátními databázemi;
36. vyzývá Komisi a členské státy, aby spolupracovaly na přijetí spolehlivých vnitrostátních strategií pro boj proti podvodům, jejichž přínosem bude koordinace opatření několika subjektů a zaručení optimalizace zdrojů a pokrytí všech oblastí zájmu (výdaje v rámci nepřímého a sdíleného řízení, vnitrostátní finanční prostředky atd.); konstatuje, že do konce roku 2020 přijalo vnitrostátní strategii boje proti podvodům 14 členských států a 5 členských států k tomu zahájilo postupy; konstatuje, že je to pokrok ve srovnání s rokem 2019, vyjadřuje však politování nad tím, že dosud ne všechny členské státy přijaly vnitrostátní strategii boje proti podvodům nebo tak hodlají učinit; je znepokojen tím, že se stávající strategie liší co do rozsahu a hloubky a je třeba je v tomto ohledu aktualizovat;
37. naléhavě vyzývá členské státy, aby harmonizovaly a sladily své normy, a vyzývá Komisi, aby zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti členským státům, které tak odmítají učinit; vyzývá Komisi, aby podpořila členské státy při zlepšování jejich strategií s cílem zajistit, aby v celé Unii existovaly důkladné vnitrostátní strategie boje

¹ https://ec.europa.eu/health/security/preparedness_response_cs

proti podvodům;

38. považuje za důležité, aby Komise ve své nadcházející zprávě o právním státě posoudila nejen existenci, ale i účinnost vnitrostátních strategií pro boj proti podvodům; je navíc toho názoru, že budoucí zprávy o právním státě by měly vycházet z osvědčených postupů a poskytovat doporučení pro jednotlivé země ohledně toho, jak řešit zjištěné problémy či napravit porušení pravidel, včetně případných lhůt pro provedení a měřítek, která je třeba dále sledovat; domnívá se, že opatření přijatá v reakci na pandemii COVID-19, která měla dopad na právní stát, by rovněž měla být posouzena;
39. připomíná, že ochrana finančních zájmů Unie je nanejvýš důležitá a že je nezbytné na všech úrovních vynaložit co největší úsilí v tomto směru;
40. trvá na tom, že je zapotřebí spolupráce Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) a dalších subjektů EU, jako je Eurojust, Europol a OLAF s cílem provádět trestní vyšetřování a stíhání v rámci příslušného mandátu/pravomoci; zdůrazňuje klíčovou úlohu výše uvedených orgánů a institucí během mimořádných situací a krizí v boji proti osobám, které využívají finanční prostředky z fondů EU, a bere v tomto ohledu na vědomí pracovní ujednání podepsaná mezi nimi; zdůrazňuje, že účinná spolupráce je možná pouze tehdy, pokud subjekty EU mají politickou podporu a jsou vybaveny dostatečnými lidskými a finančními zdroji;
41. kritizuje skutečnost, že Komise ignorovala výzvu Parlamentu k navýšení plánu pracovních míst EPPO a neprovedla dohodu dosaženou během dohodovacího řízení v roce 2020; opakuje, že je třeba zvýšit zdroje a počet zaměstnanců EPPO a OLAF, aby se usnadnil boj proti korupci, podvodům, neoprávněným výdajům a zneužívání finančních prostředků;
42. upozorňuje, že organizované zločinecké skupiny operují bez ohledu na hranice a ve stále větší míře získávají majetek i v členských státech a ve třetích zemích, kde nemají svou základnu;
43. požaduje zvýšenou účinnou mezinárodní spolupráci ohledně dokazování, vzájemného uznávání, doručování písemností a konfiskace a zmrazení majetku s cílem zajistit příslušným orgánům prostředky ke sledování, zmrazení, řízení a konfiskaci výnosů z trestné činnosti; vyzývá proto Komisi, aby podporovala a prosazovala celounijní harmonizaci vymezení korupčních trestných činů, jakož i lepší využívání stávajících souborů údajů a metodiky pro vytváření nových souborů s cílem získat srovnávací údaje o řešení případů korupce v celé EU;
44. požaduje větší spolupráci mezi zástupci vnitrostátních orgánů a úřadem OLAF s cílem zajistit, aby byla řádně posouzena vyšetřování prováděná v souvislosti s podvody poškozujícími rozpočet EU;
45. zdůrazňuje, že Skupina států proti korupci (GRECO) vydala komplexní doporučení členským státům, pokud jde o využívání veřejných prostředků v krizových a mimořádných situacích; vyzývá všechny členské státy, aby tato doporučení plně provedly, a tím zvýšily transparentnost a odpovědnost; vítá v tomto ohledu možnost, aby se EU připojila ke skupině GRECO jako řádný člen;
46. vítá balíček legislativních návrhů, který předložila Komise s cílem posílit pravidla EU v

oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu; požaduje účinné a důsledné uplatňování budoucího rámce, který předvídá mimořádné situace, v nichž by mohla být ohrožena stabilita a bezpečnost v EU;

47. se znepokojením bere na vědomí závěr Europolu, že pachatelé trestných činů se v digitálním prostředí dobře orientují, což znamená, že prakticky veškerá trestná činnost nyní zahrnuje určitý online prvek a mnoho trestných činů se zcela přesunulo na internet; je znepokojen tím, že nové technologie rovněž umožňují pokračovat v páčání tradičních trestných činů netradičním způsobem kdykoli a odkudkoli na světě; vyzývá Komisi a členské státy, aby rozhodným způsobem investovaly a prokázaly silnou politickou vůli tyto nové výzvy řešit;
48. zastává názor, že pokrok v oblasti umělé inteligence představuje velkou příležitost pro veřejný sektor, jak odhalovat podvody a předcházet jim, například posílením ústřední analytické kapacity Komise, neboť nástroje informačních technologií mohou snadno sbírat, spojovat a analyzovat nezbytné údaje a odhalovat možné nesrovnalosti, podvody a korupci; vyzývá Komisi a členské státy, aby začaly používat jednotný integrovaný, interoperabilní informační a monitorovací systém, který bude zahrnovat jednotný nástroj pro vytěžování dat a hodnocení rizik, jenž umožní přístup k příslušným údajům a jejich analýzu a zvýší spolehlivost kontroly s cílem dosáhnout všeobecného uplatňování, a to i za pomoci nástroje pro technickou podporu;
49. konstatuje, že shromažďování údajů o osobách, které v konečném důsledku přímo či nepřímo využívají finanční prostředky Unie v rámci sdíleného řízení, a o projektech a reformách podporovaných z Nástroje pro oživení a odolnost, včetně údajů o skutečných vlastnících příjemců finančních prostředků, je nezbytné pro zajištění účinných kontrol a auditů, přičemž pravidla týkající se shromažďování a zpracovávání těchto údajů by měla být v souladu s platnými pravidly pro ochranu údajů;
50. zdůrazňuje přínosy digitálních katastrů nemovitostí pro transparentnost vlastnictví, prevenci korupce a boj proti ní; vítá iniciativy Komise zaměřené na provádění takových programů v celé EU; vyzývá vnitrostátní orgány, aby spolupracovaly s Komisí na rozsáhlém provádění těchto programů;
51. domnívá se, že by měl existovat centralizovaný informační a monitorovací systém, který by zahrnoval požadavky na zadávání veřejných zakázek s veřejně dostupnými údaji podle jednotlivých zemí v celé EU, aby mohli dodavatelé a veřejní zadavatelé systematicky hlásit konkrétní údaje o projektech, pokroku v dosahování milníků a o konečných skutečných vlastnících (ve standardizovaném formátu); domnívá se, že tento systém by měl být vytvořen, aby se usnadnilo shromažďování, interoperabilita a zpracování údajů na úrovni EU a také účinné kontroly a audity; zdůrazňuje, že by se systém měl omezit na nezbytné informace a že by mělo být možné informace zveřejňovat v souladu se stávající judikaturou Soudního dvora EU; poukazuje však na to, že na vnitrostátní úrovni by mohla být zavedena meziúroveň (tj. decentralizované sběrné místo), aby se usnadnilo shromažďování údajů, s ohledem na jazykové rozdíly a místní specifika (například regionální odpovědnost);
52. navrhuje, aby se pro prevenci, odhalování a vyšetřování korupce nebo stíhání korupce využívaly systémy zveřejňování finančních informací / prohlášení o majetku s cílem podpořit odpovědnost a informovanost veřejných činitelů, a zabránit tak střetu zájmů;

53. domnívá se, že datové platformy mohou posílit mechanismy dohledu a zlepšit účinné sdílení informací s dalšími vládními útvary;
54. je přesvědčen o přínosech profesionalizace a odpovídajících platů v oblasti zadávání veřejných zakázek, konkrétně o tom, že mít specializované, odborně připravené a dobře placené zaměstnance v oblasti zadávání veřejných zakázek, kteří sdílejí své zkušenosti, znalosti a informace (o trhu), a to i přes hranice členských států, je pozitivní praxí, která by měla být uplatňována společně s dalšími technikami prevence korupce;
55. vybízí členské státy, aby náležitě využily finanční prostředky a programy EU; vyzývá vnitrostátní orgány, aby ve spolupráci s úřadem OLAF vyškolily zaměstnance tak, aby chápali různé typy podvodů, tendencí, hrozeb a rizik, korupce a dalších nezákonných činností poškozujících finanční zájmy EU;
56. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.